

תפ"ח 866/07/14 - מדינת ישראל נגד רפי שלומוב (עציר),,רוני שלומוב (עציר),

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 866-07-14 מדינת ישראל נ' שלומוב(עציר)
ואח'

בפני הרכב כב' השופטים:
רון שפירא, סגן נשיא [אב"ד]
אברהם אליקים, סגן נשיא
תמר נאות פרי
המאשימה

מדינת ישראל

ע"י פרקליטות מחוז חיפה - פלילי

נגד

הנאשמים

1. רפי שלומוב (עציר),

ע"י ב"כ עו"ד ישי ניב

2. רוני שלומוב (עציר),

ע"י ב"כ עו"ד פלג קימלוב ועו"ד גולן שטיינברג

גזר דין

השופט אברהם אליקים, סגן נשיא:

מבוא

ביום ראשון 23.5.2010 לקראת השעה 6:00 בבוקר, עת הגיעו עובדים למפעל "לפידות" (להלן-המפעל) הנמצא באזור התעשייה הדרומי בקיסריה, נגלתה לעיניהם גופתו של בוריס זרצר ז"ל (להלן- המנוח) ששהה במקום כשומר במשמרת הלילה.

בדיקת הנתונים הראתה כי המנוח נורה בהיותו בסמוך לשער המפעל האחורי, מצפייה בסרטון מצלמת האבטחה עלה כי כשש שעות לפני כן, לקראת השעה 00:07 נורה המנוח על ידי שני אנשים לבושים כחיילים כשבידי אחד מהם רובה. סמוך למקום נמצאו ארבעה בדלי סיגריות. חקירה מאומצת לא הביאה למציאת חשודים וגם לא לקיום מניע לרצח.

בחלוף כארבע שנים, בינואר 2014 נמצאה באקראי התאמה בין הפרופיל הגנטי של נאשם 2 לבין פרופיל DNA של שניים מתוך ארבעת בדלי הסיגריות, חקירה סמויה הובילה ליורי סולימנוב (להלן-יורי) שלו קשרים עם נאשם 1 ובהמשך לקשר ביניהם לבין נאשם 1 שהוא אחיו של נאשם 2. לאחר פעולות חקירה שונות נעצרו השלושה והוגשו נגדם כתבי האישום לפיו הם הואשמו ברצח של המנוח, משפטו של יורי נוהל בנפרד בפני מותב אחר במסגרת תפ"ח 793-07-14.

לאחר שמיעת הראיות הרשענו את נאשם 2 בעבירה של רצח לפי סעיף 300(א)(2) + 29 לחוק העונשין התשל"ז-1997 (להלן- החוק) ונאשם 1 הורשע בעבירה של סיוע לרצח לפי סעיפים 31 ו-300(א)(2) לחוק.

שני הנאשמים הורשעו בנוסף בביצוע עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499 לחוק, ובעבירות בנשק לפי סעיפים 144(א) + 144(ב) + 29 לחוק.

יורי הורשע בפני מותב אחר בעבירת רצח, קשירת קשר לביצוע פשע ועבירות בנשק ונגזר עליו מאסר עולם בגין הרצח ו-3 שנות מאסר בגין עבירות הנשק וקשירת הקשר בהם יישא בחופף לעונש מאסר העולם, מאסר על תנאי למשך שנתיים ופיצוי כספי לשני נפגעי העבירה (אלמנת המנוח ובנו) בסכום כולל של 200,000 ₪.

על פי הכרעת הדין קבענו כי במועד שקדם לרצח המנוח, קשרו הנאשמים ויורי קשר לשם רציחתו של אדם, תכננו את מהלכו, את תפקידו של כל אחד מהם ואת דרכי המילוט.

עוד קבענו כי בלילה שבין 22.5.2010 ל-23.5.2010 לקראת השעה 00:03 הגיעו נאשם 2 ויורי מאזור תחנת הממסר סמוך לציידו החיצוני של השער האחורי של המפעל כאשר בידי אחד מהם רובה ארוך. טרם הגיעם לשער האחורי של המפעל נעצרו השניים ליד שיח שהיה באזור, עישנו סיגריות וצפו לעבר רחבת המפעל. סמוך לשעה 00:07 המנוח נרצח על ידם באמצעות 5 יריות ממרחק קצר, אחת היריות הייתה כשהמנוח שוכב על משטח האספלט והקליע שיצא מהירך פגע במשטח האספלט וחדר לתוך בטנו. אחת היריות הייתה בגבו ממרחק שבין 0.6 מטר ל- 2 מטר. יריות אלה גרמו למותו של המנוח אשר לא היה חמוש ולא קנטר את הנאשמים טרם הירצחו.

לפי הכרעת הדין, כל שלושת המעורבים פעלו בהרמוניה, נאשם 2 ויורי הפסיקו את פעולת מכשירי הטלפון הנייד שלהם כשלוש וחצי שעות לפני הרצח וחידשו את פעילותו כמעט באותה דקה, כעשרים דקות לאחר הרצח, חידוש פעילות שהתבטא מיידית בשיחה מנאשם 1 ליורי ומיורי לנאשם 1, שיחות בצורת חיג ומיד ניתוק.

קבענו בהכרעת הדין כי נאשם 1 הסיע את נאשם 2 ויורי לאזור המפעל כאשר הוא יודע שהם עומדים לבצע עבירה הקשורה בהמתת אדם באמצעות כלי ירייה, דהיינו הרצח הנ"ל ובנוסף קבענו כי נאשם 1 אסף את השניים לאחר ביצוע הרצח ולקח אותם לביתו.

ראיות לעונש

המאשימה הציגה את הרישומים הפליליים של שני הנאשמים:

נאשם 1 - עבירות רכוש ועבירות מסוגים נוספים שהתיישנו על פי חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים התשמ"א-1981. העבירות בוצעו בין השנים 2005-1996, בין עבירות אלה פריצה וניסיון פריצה לבניין שאינו דירה לביצוע גניבה, החזקת נכס החשוד כגנוב, היזק לרכוש במזיד, קשירת קשר לביצוע פשע, הצתה של מבנה במזיד, גניבת כרטיס חיוב והונאה בכרטיס חיוב, הסתרתות בבניין לביצוע פשע וגניבת רכב. על מעשים אלה הוטלו על הנאשם פעם

אחר פעם מאסר על תנאי, קנסות וצווי מבחן. באחת הפעמים הוטל מאסר לתקופה של 6 חודשים אשר בוצע בעבודות שירות. לעניין זה יובהר, כי לעניין הרישום הפלילי, ניתן להסתמך גם על עבירות שהתיישנו (ראו רע"פ 7997/12 עיני נגד מדינת ישראל (12.11.12)).

נאשם 2 - הורשע בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע ושווד מזוין בפסק דין מיום 29.01.2014, בגינו נגזר עליו מאסר בפועל לתקופה של 28 חודשים, מאסר מותנה ופיצויים, בנוסף הורשע בעבירה של העדר מן השירות שלא ברשות בגינה נשא במאסר בפועל לתקופה של 135 ימים.

בנוסף, צירפה המאשימה שני תצהירים של נפגעי העבירה - אשת המנוח ובנו.

אשת המנוח הייתה נשואה לו למעלה מ-7 שנים, תיארה את בעלה כאיש טוב ובעל למופת שלא עשה רע לאף אחד, תיארה כי מאז הרצח חייה אינם אותם חיים, היא סובלת בלילות מסייטים ומתחושת בדידות קשה מנשוא, היא לוקחת כדורי הרגעה ואינה יכולה להמשיך הלאה, כאשר בכל יום היא נשברת מתפרקת וממררת בבכי, עוד תיארה כי מאז הרצח יכולתה בעבודה ירדה והיא נאלצה לעזוב את מקום עבודתה והיא אינה יכולה להתמיד בעבודה כשכירה ועל כן היא עובדת כעצמאית ובקושי מרוויחה כסף כדי לכלכל את עצמה. לבסוף ביקשה למצות את הדין עם רוצחי בעלה וכן כי יוטל עליהם לשלם לה פיצוי על כל אשר הם גרמו לה.

בנו של המנוח פירט כי רצח אביו הרס את חייהם. המעשים האכזריים של הנאשמים הכניסו את משפחתו לסחרור בתפקוד היום יומי, למתח וללחץ הפוגעים באיכות חייהם. בתצהירו פירט את תחושותיו הקשות עת נודע לו במקרה משמיעה ברדיו כי אביו נרצח, את הצורך לזהות את אביו ואת תחושות אי הוודאות הקשה לגבי השאלה למה האב נרצח. בנוסף תיאר את הקשר המיוחד שהיה לאביו עם נכדו וכי נכדיו הנוספים לא יכירו אותו כלל וביקש להטיל על הנאשמים פיצוי בגובה הסכום המקסימאלי האפשרי בחוק.

נאשם 1 צירף מטעמו את המכתבים והמסמכים הבאים:

מכתב מאתי בת זוגו, בו ביקשה להתחשב במצב הקשה שלהם, תיארה את הקושי הנפשי, הפיזי והכלכלי בגידול שלושה ילדים לבד, כאשר השניים הקטנים הם ילדיו של נאשם 1. לבנה הגדול לקות ראייה ובעיות קשב וריכוז (בעניין זה הוגש מסמך רפואי מיום 22.9.2016) ולכן הוא זקוק לעזרה ותמיכה. ביקשה להתחשב בה ובילדיה ולהקל בעונשו של הנאשם 1 כדי שיחזור הביתה במהרה כדי לגדל ולחנך את ילדיו.

הסכם השכירות של אתי שנחתם ביום 8.4.2016, ומסמך המעיד על יתרת הלוואה שלקחה.

צילום תעודת הזהות של נאשם 1 לפיה הוא גרוש ואב ל-5 ילדים בגילאים שונים. -מסמך מבית הדין הרבני האזורי בחיפה מיום 14.12.2010 לפיו נאשם 1 ובת זוגו לשעבר הסכימו כי המשמורת על שלושת ילדיהם תהיה שלו.

מכתב פנייה מטעם נאשם 1 לעמידר לקבלת סיוע במגורים. מכתבים מאגף הרווחה של עיריית חדרה מתארכים 29.3.2011 ו-7.8.2011 לפיהם נאשם 1 ושלושת ילדיו במצב כלכלי קשה.

פרטי תשלומי סיוע לשכר דירה שקבל נאשם 1, פרטי תשלומי המזונות ששילם נאשם 1 לגרושתו ביחד עם הסכם המזונות והמשמורת.

מכתב משירות בתי הסוהר מיום 30.11.2016 לפיו במהלך מעצרו התנהגותו חיובית והוא נוטל חלק בקבוצות טיפוליות רבות.

מטעם נאשם 2 לא צורפו ראיות לעניין העונש.

תמצית טענות הצדדים

ב"כ המאשימה בטיעונים בכתב ובעל פה ביקשה שיושת על נאשם 2 שהורשע בביצוע עבירת רצח, קשירת קשר לביצוע פשע ועבירות נשק, עונש החובה הקבוע בחוק, היינו מאסר עולם ועונש נפרד על העבירות הנוספות בהן הורשע, אולם ביקשה כי העונש לכל העבירות יופעל בחופף.

בעניין נאשם 1 שהורשע בעבירה של סיוע לרצח, קשירת קשר לביצוע פשע ועבירות נשק, ביקשה לקבוע כי מתחם העונש ההולם לכל האירוע נע בין 15 ל-19 שנות מאסר בפועל כאשר העונש המתאים עומד לשיטתה בקצה העליון של המתחם. ב"כ המאשימה צירפה פסיקה לתמיכה בטענותיה וטענה כי נאשם 1 ידע כי הוא מסיע את שאר המעורבים לזירת הרצח וממנה כאשר הם נושאים רובה לשם ביצוע רצח. הוא חיזק את ידיהם ורוחם של שותפיו, דווקא בהיותו בוגר מהם בשנים רבות, כמי שנחשב על ידם כדמות אחראית וסמכותית, אחיו הבכור של נאשם 2, אשר לפרקים בחיי פרס עליו חסות ויש לראות בכך נסיבה לחומרה.

עוד הפנתה ב"כ המאשימה לעברו הפלילי של נאשם 1, אשר אומנם הוא לא מהשנים האחרונות אולם מדובר על כ-15 עבירות רכוש.

בקשר לשני הנאשמים ביקשה שיוטל עליהם מאסר על תנאי משמעותי וכן שיוטל על כל אחד מהנאשמים ביחד ולחוד לפצות את אלמנת המנוח ובנו בפיצויים בגובה המקסימאלי בסך ₪ 258,000 שיחולק ביניהם בחלקים שווים.

ב"כ נאשם 1 ביקש להעמיד את מתחם הענישה על כל האירוע במתחם שבין 4 ל-9 או 10 שנות מאסר בפועל כאשר במקרה זה לשיטתו מדובר בעבירה המתאימה לרף הנמוך של המתחם, לתמיכה בטענותיו ניתח פסקי דין שונים.

עוד טען כי לפי הכרעת הדין נקבע כי מעשיו של נאשם 1 התבטאו בהסעה והחזרה של שותפיו לצורך ביצוע רצח אך מעבר לזה הוא לא ידע שום דבר ולא נכח בזירת הרצח. נאשם 1 לא קיבל כסף על הסיוע ולכן לטענתו מדובר במקרה בו מידת האחריות והאשמה פחותה.

עוד טען כי, נאשם 1 מעולם לא נשא בעונש של מאסר בפועל, את המעשים המפורטים בגיליון הרשעותיו עשה לפני שנים רבות כאשר היה על סף הקטינות ומאז לא היה מעורב בפלילים בצורה כלשהי, עוד תיאר כי הוריו נפטרו כאשר

היה צעיר, המשפחה עלתה מקווקז, אביו היה שתיין ולאחר פטירת ההורים נשארו הילדים לבדם, נאשם 2 היה רק בן 10 ונאשם 1 לקח את גידולו על עצמו והפך להיות האפוטרופוס שלו. עוד תיאר כי נאשם 1 נאלץ לעבוד מגיל צעיר לפרנסתו ועזב את בית הספר בלי להשלים אפילו 8 שנות לימוד.

בנוסף תיאר כי לנאשם 1 יש 5 ילדים, 3 ילדים מקשר קודם בגילאי - 17.5, 15 ו-12.5, אשר למספר שנים לאחר שאימם עזבה לאנגליה הוא היה המשמורן היחיד עליהם, אולם לאחר חזרתה הוא תומך בהם כלכלית במידת יכולתו, ועם בת זוגו הנוכחית יש לו שני ילדים - בגילאי 4.5 ו-3.5 והמצב הכלכלי בבית קשה ביותר במיוחד נוכח כך כי בנה של בת זוגו מקשר קודם הוא נכה בעל לקויות שונות המונעות ממנה לצאת לעבודה ולכן הפגיעה של העונש בנאשם 1 ומשפחתו היא קשה ביותר. עוד ציין כי נוכח המצב הכלכלי הקשה לא באים לבקרו ואין לו כמעט כסף לרכישת מוצרים בקנטינה של הכלא, ילדיו נפגעו מאד מהנטישה הפתאומית על ידו.

לדבריו נאשם 1 מתפקד היום תפקוד טוב, משתתף בקבוצות טיפול והוא עצור חיובי כמתואר במכתב של שירות בתי הסוהר.

ב"כ נאשם 2 הסכימו עם עמדת ב"כ המאשימה כי יש לגזור על העבירות הנלוות ענישה החופפת לעבירת הרצח. לעניין רכיב הפיצוי הכספי טענו כי נאשם 2 התייתם בגיל צעיר מאד ובניגוד לאסירים אחרים אין לו עזרה בקבלת כספים לרכישת מוצרים בקנטינה ובשל יכולתו הכלכלית הנמוכה הוא מקבל של 100 ש"ח משירות בתי הסוהר.

בסיום שלב הטיעונים לעונש מסרו שני הנאשמים כי אין להם מה לומר.

דין

לעניין נאשם 1

מתחם העונש ההולם לעבירת סיוע לרצח ולעבירות קשירת הקשר והנשק הנלוות

במקרה זה חל תיקון 113 לחוק שקובע כי "העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו" (סעיף 40ב' לחוק).

על פי הכרעת הדין כל שלוש העבירות היו חלק מתוכנית עבריינית אחת והן בוצעו באותו זמן ומקום ולכן מדובר באירוע אחד, זו גם עמדת שני הצדדים.

המעשה אשר ביצע נאשם 1 הוא חמור מאד. נאשם 1 קשר קשר ביחד עם שותפיו לאירוע כדי לרצוח אדם. כל השלושה תכננו ביחד את מהלכו, את תפקידו של כל אחד מהם ואת דרכי המילוט וכל זאת כאשר עד היום לא ברורה הסיבה או

המניע לכך.

כך בלילה שבין 22.5.2010 ל- 23.5.2010 הסיע נאשם 1 את שני שותפיו לזירת האירוע, כאשר הוא יודע שהם אמורים לבצע עבירה הקשורה בהמתת אדם באמצעות כלי ירייה. הוא עזב את זירת האירוע והמתין עד שהם רצחו באמצעות כלי הנשק את המנוח ולאחר שהם שלחו לו הודעה בדרך של חיוג ניתוק לפיה סיימו את מעשיהם אסף את השניים חזרה לאחר ביצוע הרצח ולקח אותם לביתו. אין חולק כי מעשים אלה הינם חמורים מאד כאשר במהלכם יכול היה במספר הזדמנויות להתחרט ולהציל את חיי המנוח.

בסיועו למעשה הרצח שביצעו שותפיו, פגע נאשם 1 פגיעה חמורה מאד בערך החשוב ביותר - ערך קדושת החיים בנוסף לפגיעה חמורה בערכים החברתיים שעניינם הגנה על שלמות הגוף ובטחון הציבור.

אשר למדיניות הענישה הנהוגה, שני הצדדים ציינו וצירפו כל אחד פסיקה התואמת למתחם אשר ביקש לקבוע.

ב"כ המאשימה הפנתה לפסקי דין בהם הוטלה ענישה הנעה בין 14 ל- 18 שנות מאסר בפועל: ע"פ 6672/03 **קמינסקי נ' מדינת ישראל** (25.12.2003) (להלן - עניין קמינסקי); ע"פ 5812/14 **גורליק נ' מדינת ישראל** (29.11.2015) (להלן - עניין גורליק); ע"פ 635/05 **דענא נ' מדינת ישראל** (26.11.2007) (להלן - עניין דענא). אעיר כי בעניין קמינסקי הורשע המערער בעבירה של סיוע לרצח ביחד עם עבירת שוד בנסיבות מחמירות, מה שלא תואם את הרשעת הנאשם במקרה שבפנינו.

הסניגור צירף לטיעונו את ע"פ 4770/14 **אגיב נ' מ"י ואח'** (5.11.2015) בו הוטל על המערער עונש של 8.5 שנות מאסר (להלן- עניין אגיב) ופסיקה נוספת של בית משפט מחוזי.

מן הראוי להזכיר כי על פי סעיף 32(1) לחוק העונש המקסימאלי בגין עבירה של ניסיון לרצח עומד על 20 שנות מאסר. בית משפט חזר לא פעם על החומרה הרבה כאשר עסקינן בעבירות המתה וכך קבע:

"העיקר הוא שהענישה חייבת לבטא את הערך של קדושת החיים. עונש קל... יבטא זילות בערכם של חיי אדם. העונש צריך להיות גמול הולם ותמרור אזהרה למערער ולאחרים שכמותו"
(ע"פ 2772/11 **נחמני נ' מדינת ישראל** (21.2.2012)).

בעניין גורליק הנ"ל נקבע בבית המשפט המחוזי מתחם ענישה הולם שנע בין 12 ל-16 שנות מאסר והוטל על המערער עונש של 15 שנות מאסר. היא הורשעה על פי הודאתה בסיוע לרצח של גרושתו של בעלה והעלמת הגופה באמצעות חומצה. המערער הייתה מעורבת בכל שלבי התכנון שאפשרו את הרצח וסילוק הגופה, ערעורה נדחה.

בעניין דענא הנ"ל הוטל על המערער אשר הודה בכך שסייע לאחיו באופן פעיל לרצוח את המנוח עונש של 14 שנות מאסר, באותו מקרה היה הסכם סולחה בין הצדדים ונסיבות רפואיות קשות של המערער. ערעור לעניין העונש נדחה.

בעניין אגייב אליו הפנה הסניגור, דחה בית המשפט העליון את ערעורו של המערער על הרשעתו בעבירה של סיוע לרצח, קשירת קשר לביצוע פשע ונהיגה ללא רישיון. בבית המשפט המחוזי נקבע מתחם שבין 7 ל-11 שנות מאסר בפועל והוטל על המערער עונש של 8.5 שנות מאסר בפועל, יצוין כי נקבע בהכרעת הדין כי חלקו בביצוע העבירות היה קטן, המערער לא היה חוליה דומיננטית.

אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (לפי סעיף 40ט' לחוק):

נאשם 1 לקח חלק בתכנון הרצח, ידע כי שותפיו הולכים לבצע אותו באישון לילה כאשר הם חמושים ברובה. במסגרת אותה תכנית כיבו הנאשם וירי את מכשירי הטלפון שלהם עד סמוך לאחר הרצח והם תאמו מראש צורת תקשורת של "חיוג-ניתוק". נאשם 1 לא היה בזירת הרצח וחלקו התבטא בסיוע לרצח בדרך של הסעת והחזרת שותפיו מזירת האירוע כאשר הוא יודע מה המעשה שהם עתידים לבצע. את העבירות בנשק ביצע מכוח דיני השותפות.

עוד יש לזכור בעת קביעת מידת אשמו של נאשם 1 ביחס לשותפיו, כי הוא מבוגר ב-10 שנים משניהם ושימש דמות סמכותית כלפי אחיו הקטן נאשם 2.

הנזק שנגרם ממעשיו הינו הנזק החמור ביותר שיש - במעשיו סייע להמתת אדם אחר.

הסיבות שהביאו את נאשם 1 לבצע את העבירות לא הוכחו במשפט.

בהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות אמליץ לחבריי לקבוע כי העונש ההולם במקרה זה הוא מאסר במתחם שבין 10 ל-15 שנות מאסר בפועל.

העונש המתאים - נאשם 1

בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק אמליץ לחבריי לגזור על נאשם 1 עונש אחד כולל, עיקרו בגין העבירה החמורה של סיוע לרצח.

במקרה זה לא עומדת שאלת שיקום על הפרק ולכן אין לחרוג ממתחם העונש ההולם וגם לא התבקשנו לחרוג כאמור.

בהתייחס לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה לפי סעיף 40יא' לחוק, יש לקחת בחשבון את הפגיעה של העונש בנאשם 1 ומשפחתו אשר לפי מכתבה של בת זוגו הנוכחית היא וילדיו הקטנים בגילאי 3.5 ו-4.5 שנה זקוקים לו הן בצורה רגשית והן על מנת לתמוך בהם כלכלית בשל מצבם הכלכלי הקשה כפי שתואר במכתב ובטיעוני הסניגור. בנוסף לנאשם 1 שלושה ילדים נוספים אשר גם הם מתמודדים עם מצב כלכלי קשה ואף בהם נאשם 1 צריך לתמוך לטענתו. נסיבות חיים קשות אלו אמליץ לשקול לזכותו.

הנאשם 1 לא לקח אחריות על מעשיו, אך כמובן שהכפירה באשמה וניהול המשפט לא יזקפו לחובתו.

לחובת נאשם 1 יש לזקוף את הרשעותיו הרבות, הראשונה מיום 4.3.1996 בבית משפט לנוער עת היה כבן 17.5 שנים והאחרונה מיום 10.7.2005, עבירות רכוש רבות וגם עבירה בנשק.

עוד אני סבור כי במקרה זה ונוכח מעשיו החמורים והמתוכננים מראש של הנאשם 1 ושותפיו, אשר לא חמל על המנוח, אדם שכלל לא הכיר, החליט ביחד עם שותפיו להמיתו ואף סייע בהוצאת התכנית אל הפועל, יש צורך להרתיע את הנאשם 1 מביצוע עבירות דומות ויש סיכוי של ממש כי העונש המתאים יביא להרתעתו (לפי סעיף 40 לחוק).

לשאלת פיצוי נפגעי העבירה אתייחס בהמשך במשותף לשני הנאשמים.

לעניין נאשם 2

מתחם העונש ההולם לעבירות קשירת הקשר והנשק הנלוות והעונש המתאים

נאשם 2 הורשע בביצוע שלוש עבירות: קשירת קשר לפשע, עבירות בנשק ורצח. אין מחלוקת בין הצדדים כי מדובר באירוע אחד. ב"כ המאשימה ביקשה לגזור על הנאשם עונש של מאסר עולם בגין עבירת הרצח וכן עונש נפרד בגין ביצוע העבירות הנלוות, אולם לפני משורת הדין ביקשה כי העונשים שיגזרו יבוצעו בחופף. הסנגוריות הסכימו לעמדתה זאת של המאשימה אף שמלכתחילה לשיטתן לא היה מקום להטיל עונש נוסף בגין העבירות הנלוות.

העובדה שמדובר באירוע אחד אינה מבליעה בתוכה את כל המעשים כאילו לא נעשו ובקביעת קצהו העליון של המתחם יש להתייחס לכך שמדובר ברצח בתוספת עבירות נלוות, האחת דינה עונש מאסר עולם חובה בתוספת הענישה שתקבע לגבי העבירות הנלוות. בע"פ 4910/13 ג'אבר נ' **מדינת ישראל** (29.10.2014) נקבע כי "העונש המקסימאלי האפשרי שניתן להטיל בגין האירוע כולו הוא העונש שמתקבל מצבירת עונשי המקסימום בגין כל אחד מ"המעשים" הכלולים ב"אירוע"."

ולעניין אופן קביעת המתחם ראו ע"פ 1127/13 **גברזגי נגד מדינת ישראל** (15.1.2014) בו נקבע:

"אחת השאלות המרכזיות בהקשר זה, היא כיצד יש לקבוע את מתחם הענישה כאשר לפני בית המשפט מספר עבירות המהוות אירוע אחד. לטעמי, גם בעניין זה, הכלל המנחה הוא שמירת ההלימה בין חומרת המעשה וגובה העונש, זאת בהתחשבות בערך החברתי שמגלות כל העבירות יחדיו; מדיניות הענישה הנוהגת של כל אחת מן העבירות ולבסוף גם הנסיבות של כל העבירות. ייתכן ובמקרה אחד, עבירה אחת תהיה הדומיננטית, והעבירות האחרות יהיו קשורות באותה העבירה. במקרה מסוג כזה, ייתכן ויהיה ראוי לומר כי מתחם הענישה ההולם את העבירות, מבוסס בעיקרו על העבירה הדומיננטית. אך כאמור, אין תשובה אחת ויחידה לעניין זה, וכל מקרה ידרוש הנמקה יסודית (וראו סעיף 40(1))."

במקרה שבפנינו, יורי, שותפם של הנאשמים כאן, הורשע בפני הרכב אחר של בית משפט זה בגין אותן עבירות שהורשע

בהן נאשם 2 כאן (תפ"ח 793-07-14). עקרון אחידות הענישה שהוא נגזרת חשובה של עיקרון השוויון לפני החוק - מורה כי ככלל, יש להשית עונשים דומים על מי שהורשעו במסגרת פרשה אחת בביצוע עבירות דומות ובנסיבות דומות.

בע"פ 8204/14 זלום נ' **מדינת ישראל** (15.4.2015) נקבע:

"עקרון אחידות הענישה מנחה את בית המשפט לגזור עונשים דומים על נאשמים שהורשעו בביצוע אותן עבירות, בנסיבות דומות... כאשר עסקינן בנאשמים שהורשעו באותה פרשה, על בית המשפט ליתן את הדעת ליחס בין חלקם של הנאשמים באירוע הפלילי, ובהתאם לכך לגזור את עונשו של כל אחד מהם".

בית המשפט בהרכב המקביל ניתח את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות-שהן אותן נסיבות ואת מדיניות הענישה בעבירות הנשק וקשירת קשר לפשע וקבע כי בגין עבירות אלו מתחם העונש ההולם נע בין 2 ל-4 שנים ולאחר שקילת הנסיבות כולן השית עליו עונש של 3 שנות מאסר.

משיקולי אחידות הענישה אמליץ לחבריי לקבוע גם במקרה שלנו מתחם עונש הולם ועונש מתאים זהים, ולכן גם על נאשם 2 נטיל עונש של 3 שנות מאסר בפועל, בדיוק כפי שנגזר על יורי ביום 12.9.2016 בו ישא בחופף לעונש המאסר עולם בהתאם לעמדת המאשימה.

פיצוי לנפגעי העבירה

נחשפה בפנינו באמצעות תצהירי נפגעי העבירות וטיעוני המאשימה הפגיעה הקשה שנפגעו אלמנתו ובנו של המנוח שלעולם לא יחזור עולמם להיות כפי שהיה ואזכיר כי בתי המשפט הכירו בזכותם של נפגעי עבירה "לקבלת פיצוי על הנזקים השונים - הרכושיים, הגופניים והנפשיים - שנגרמו להם", ראו ע"פ 7033/04 **יאיר נ' מדינת ישראל** (11.9.2006) בו נקבעה גם זכותם של ילדי מנוחה לקבל "פיצוי בגין הסבל כגון הסבל הרב שנפסק להם".

האלמנה ובנו של המנוח זכאים לפיצוי גבוה משמעותית מגובה הפיצוי המקסימלי הקבוע בחוק ובמסגרת ההליך שלפנינו ידינו כבולות לפסיקת פיצוי בגדר הסכום הנ"ל, אך כמובן שאין בכך כדי למנוע מהם לתבוע פיצוי על מלוא נזקיהם בהליך מתאים אחר. והלכה ידועה היא כי הפיצוי הנפסק בגדרו של סעיף 77 לחוק העונשין לא נועד להוות תחליף מלא לפסיקת פיצויים המבוססת על הוכחת שיעור הנזק. פיצוי זה נועד, בראש ובראשונה, להעניק תרופה ראשונית ומיידית לנפגע.

לכאורה ניתן היה לחשוב כי בשל חלקו של נאשם 1- סיוע לרצח ביחס לחלקו של נאשם 2 שהורשע ברצח, הרי שגובה הפיצוי שהוא אמור להיות מוטל עליו צריך להיות נמוך יותר. הסנגור לא העלה טענה זו ובצדק מאחר ולדעתי לאור גובה הנזק מצד אחד והתקרה המקסימלית הקבועה בחוק מצד שני, יש לטעמי להטיל על שניהם במסגרת זו את אותו גובה פיצוי.

הפיצוי כולל היבטיים אזרחיים ועונשיים, לו היה עומד לפנינו בעת גזירת הדין רק נאשם 1 שסייע לרצח של המנוח, היית סבור כי גובה הפיצוי בו עליו לשאת כלפי שני נפגעי העבירה, אלמנתו ובנו של המנוח הוא גבוה בצורה משמעותית מהסכום המקסימלי הקבוע בחוק 258,000 ש"ח ולכן למרות שנאשם 1 הורשע בסיוע לרצח המנוח ונאשם 2 ברצח

איני סבור כי יש לאבחן ביניהם באשר לגובה הפיצוי שיוטל על כל אחד מהם.

לעניין אמות המידה בעת קביעת גובה הפיצוי אפנה לפסק דינה של כב' השופטת דפנה ברק ארז בפסק הדין המנחה שניתן בע"פ ע"פ 1076/15 טווק נגד מדינת ישראל (7.6.2016):

"בבואו לפסוק פיצוי במסגרת סעיף 77 לחוק העונשין בית המשפט אינו נדרש להוכחה מדויקת של שיעור הנזק שנגרם לנפגע העבירה. בית המשפט אמנם יכול ללמוד על מצבו של הנפגע מתסקיר נפגע העבירה המוגש לפי סעיף 187(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח חדש], התשמ"ב-1982 או מעדויות אחרות שנשמעות בשלב של טיעונים לעונש, אך גם כך פסיקת הפיצוי נעשית בדרך של אומדן... ההליך הפלילי אינו הופך להיות הליך אזרחי לכל דבר ועניין, ולכן פסיקת הפיצויים נעשית, כפי שהוסבר, תוך ריכוך של חלק מן התנאים והמגבלות החלים בדין האזרחי. בזיקה לנושא שבפנינו, למשל, בית המשפט פסק פיצויים בגין נזק נפשי לא-ממוני לנפגעי עבירה שהם קרובים של הניזוק הישיר מבלי לבחון האם עמדו בדרישותיה של הלכת אלסוחה והפסיקה שבאה בעקבותיה".

לאור עקרון אחידות הענישה אמליץ לחבריי להעמיד את גובה הפיצוי בהתאם לסכום שנפסק בעניינו של יורי שהיה שותף לאותה פרשה-200,000 ש"ח, מעשיו של יורי זהים למעשיו של נאשם 2 והנזק שגרמו יורי ושני הנאשמים ביחד הוא אותו נזק.

לטענת הסנגורים שני הנאשמים נעדרי יכולות כלכלית ממשית, אולם הלכה היא כי יכולותיו הכלכליות של הנאשם אינן מהוות שיקול בקביעת שיעור הפיצוי לטובת משפחת המנוח, בדיוק כפי שנעשה בעת קביעת פיצוי נזיקי בהליך אזרחי, ועל כן אין לקחת רכיב זה בחשבון בעת קביעת גובה הפיצוי (ראו לעניין זה: ע"פ 5761/05 מג'דלאוי נ' מדינת ישראל (24.7.2006)).

נוכח האמור, אמליץ לחבריי לקבוע כי גובה הפיצוי בו יישא כל אחד מנאשמים 1 ו-2, יהיה בגובה 200,000 ₪, אותו סכום שנקבע בהליך המקביל.

סיכום

לאור האמור לעיל אמליץ לחבריי לדון את הנאשמים לעונשים הבאים:

נאשם 1:

-עונש של 13 שנות מאסר בפועל. תחילת ריצוי המאסר מיום מעצרו - 1.6.2014.

-עונש מאסר על תנאי של 24 חודשים למשך שנתיים, והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע או עבירת נשק מסוג פשע ויורשע בגינן.

-פיצוי כספי לנפגעי העבירה (אשתו ובנו של המנוח שפרטיהם יימסרו למזכירות על ידי המאשימה) בסכום כולל של

עמוד 10

200,000 ₪ אשר יחולק בין שניהם בחלקים שווים. הפיצוי ישולם עד לא יאוחר מתאריך 1.7.2017 ויופקד במזכירות בית המשפט המחוזי בחיפה.

נאשם 2:

-מאסר עולם בגין רצח המנוח.

3- שנות מאסר בפועל בגין עבירות הנשק וקשירת הקשר לפשע אשר ירוצו בחופף לעונש מאסר העולם, כך שבסה"כ ישא הנאשם 2 בעונש של מאסר עולם שתחילתו מיום מעצרו 2.6.2014.

בהתחשב במועד סיומו של עונש המאסר בפועל אמליץ לחבריי שלא להטיל על נאשם 2 עונש של מאסר על תנאי.

פיצוי כספי לנפגעי העבירה (אשתו ובנו של המנוח שפרטיהם יימסרו למזכירות על ידי המאשימה) בסכום כולל של 200,000 ₪ אשר יחולק בין שניהם בחלקים שווים. הפיצוי ישולם עד לא יאוחר מתאריך 1.7.2017 ויופקד במזכירות בית המשפט המחוזי בחיפה.

**אברהם אליקים, סגן
נשיא**

השופט רון שפירא, סגן נשיא [אב"ד]

אני מסכים.

**רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]**

השופטת תמר נאות פרי:

אני מסכימה.

תמר נאות פרי, שופטת

עמוד 11

הוחלט כאמור בגזר דינו של סגן הנשיא, השופט אליקים. בהתאם הוחלט לגזור על כל אחד מהנאשמים את העונשים הבאים:

נאשם 1:

- עונש של 13 שנות מאסר בפועל. תחילת ריצוי המאסר מיום מעצרו - 1.6.2014.

- עונש מאסר על תנאי של 24 חודשים למשך שנתיים, והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע או עבירת נשק מסוג פשע וירשע בגינן.

- פיצוי כספי לנפגעי העבירה (אשתו ובנו של המנוח שפרטיהם יימסרו למזכירות על ידי המאשימה) בסכום כולל של 200,000 ₪ אשר יחולק בין שניהם בחלקים שווים. הפיצוי ישולם עד לא יאוחר מתאריך 1.7.2017 ויופקד במזכירות בית המשפט המחוזי בחיפה.

נאשם 2:

- מאסר עולם בגין רצח המנוח.

- 3 שנות מאסר בפועל בגין עבירות הנשק וקשירת הקשר לפשע אשר ירוצו בחופף לעונש מאסר העולם, כך שבסה"כ ישא הנאשם 2 בעונש של מאסר עולם שתחילתו מיום מעצרו 2.6.2014.

בהתחשב במועד סיומו של עונש המאסר בפועל החלטנו שלא להטיל על נאשם 2 עונש של מאסר על תנאי.

- פיצוי כספי לנפגעי העבירה (אשתו ובנו של המנוח שפרטיהם יימסרו למזכירות על ידי המאשימה) בסכום כולל של 200,000 ₪ אשר יחולק בין שניהם בחלקים שווים. הפיצוי ישולם עד לא יאוחר מתאריך 1.7.2017 ויופקד במזכירות בית המשפט המחוזי בחיפה.

אנו מבהירים כי לבני משפחת נפגע העבירה, שהם נפגעי עבירה, שמורה הזכות למצות את סעדיהם בהליך אזרחי ולתבוע פיצוי נוסף וזאת מעבר לסכום הפיצויים שנפסק על ידנו במסגרת ההליך הפלילי. נבהיר כי אין בסכום שנפסק כדי למצות את הנזק שנגרם למשפחתו של נפגע העבירה. הפיצוי בהליך הפלילי מיועד להקל על נפגעי עבירה ובני משפחתם, בגדר של סיוע ראשוני, ושמורה הזכות לתבוע פיצוי אשר ישקף את הנזק במלואו.

אין לנו אלא לקוות כי משפחת המנוח לא תדע עוד צער.

הודעה לנאשמים זכותם לערער על הכרעת הדין ועל גזר הדין לבית המשפט העליון בתוך 45 יום.

ניתן היום, י"א טבת תשע"ז, 09 ינואר 2017, במעמד הנאשמים וב"כ הצדדים.

תמר נאות פרי, שופטת

**אברהם אליקים, סגן
נשיא**

**רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]**